

Handläggare
Anette Manoti
Telefon: 08-50824582

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2023-10-26

Motion om cykelvett och kurser i stadscyklning

Svar på remiss från Kommunstyrelsen 2023/594

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet och lämnar det som svar på remissen.

Sammanfattning

Förvaltningen har fått en motion på remiss från kommunstyrelsen. I motionen föreslås att Trafikkontoret anordnar gratis cykelkurser för att öka kunskap och träning i stadscyklning, samt att forskare utvärderar satsningen. Kostnaderna föreslås tas ifrån stadens investeringsmedel.

Kommunfullmäktige antog en ny trafiksäkerhetsplan i juni 2022 där flera insatser för ökad trafiksäkerhet pekas ut. En av dessa är regelefterlevnad. Förvaltningen anser att Trafikkontoret bäst kan bedöma om skrivelsens förslag skulle tillägga något utöver de pågående insatserna i berörda styrdokument. Förvaltningen vill dock lyfta att stadens investeringsmedel avses användas till fysiska åtgärder och inte den typ av projekt som motionären föreslår.

I ärendet beskriver förvaltningen de senaste årens lyckade samarbete med organisationen Cykelfrämjandet. I jämställdhetsanalysen tar förvaltningen upp cyklings historiska betydelse i kampen för kvinnlig rösträtt i slutet av 1800-talet.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har gett förvaltningen i uppdrag att yttra sig om en motion från (SD) gällande gratis kurser i stadscyklning. Remissen ska även besvaras av Trafiknämnden, Stadsledningskontoret, stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör och Östermalm.

Ärendet

I motionen beskrivs att staden genomför omfattande investeringsprojekt för att infrastrukturen ska bli säkrare och tryggare, vilket syftar till att fler ska våga cykla. Motionären anser att interaktionen med andra cyklister i hög fart, bilar, gående och

kollektivtrafik kan vara avskräckande för personer som saknar trafikvana. Vidare beskrivs att i värsta fall kan individer tro sig förstå trafikregler, men i praktiken framför de sin cykel vårdslöst och är en säkerhetsrisk såväl för sig själva som för andra trafikanter. Motionären föreslår mot bakgrund av detta att Trafikkontoret får i uppdrag att använda en del av investeringsmedel till:

- att i egen regi, eller tillsammans med civilsamhället, genomföra ett pilotprojekt med gratis kurser för att öka kunskapen om cykling i stadstrafik
- att forskare utvärderar cykelträningens kostnadseffektivitet och samhällsnytta.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för medborgarservice och stadsmiljö.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Ansvar för stadens trafiksäkerhet delas mellan de enskilda trafikanterna och de som utformar trafiksystemet. Stadens trafikanter är skyldiga att följa gällande trafikregler och ska visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken. I egenskap av systemutformare ska staden genom sitt trafiksäkerhetsarbete förebygga och förhindra olyckor samt skapa förutsättningar för att trafikanterna ska kunna ta sitt ansvar.

Uppföljning av stadens trafiksäkerhetsarbete görs utifrån åtgärdsplaner i respektive policydokument och nämndernas verksamhetsplaner. Berörda åtgärdsplaner är stadens framkomlighetsstrategi, översiktsplan, cykelplan och stadens säkerhetsprogram 2020-2030. Trafiksäkerheten berörs långsiktigt även i hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och stadens Vision 2040. Utöver detta gör Trafikkontoret en årlig rapport och analys av trafikolyckor i staden.

Trafikkontoret arbetar redan idag med ökad regelefterlevnad, uppdelat på cykel, gång och motorfordon. Arbetet har sin grund i kommunfullmäktiges trafiksäkerhetsplan inom framkomlighetsstrategin. Förvaltningen lämnar till Trafikkontoret att, i sitt remissvar, bedöma om skrivelsens förslag skulle tillägga något utöver de befintliga åtgärderna i berörda styrdokument.

Förvaltningen vill dock lyfta att stadens investeringsmedel avses användas till fysiska åtgärder och inte den typ av projekt som motionären föreslår.

Förvaltningens samverkan med Cykelfrämjandet

Cykelfrämjandet är en nationell, ideell folkrörelse som organiserades 1923. Föreningen har flera statliga uppdrag och fungerar även som en sakkunnig remissinstans. Cykelfrämjandet genomför analyser och rankar kommunernas cykelplaner, även Stockholms, och redovisar detta årligen på Sveriges kommuners- och regioners cykelkonferensvecka.

En stor del i föreningen Cykelfrämjandets programverksamhet är att genomföra insatser för befolkningen som främjar cykling, exempelvis genom olika offentliga evenemang och cykelkurser för vuxna. Förvaltningen har samverkat med Cykelfrämjandet sedan 2016 utifrån uppdrag i nämndens verksamhetsplan kring ökad mobilitet. Samverkan omfattar både offentliga evenemang och nybörjarkurser i cykling för Skärholmsbor och anställda främst inom hemtjänsten.

Förvaltningens pågående aktivitetsplan i samverkan med Cykelfrämjandet, faller inom nämndens verksamhetsmål att tillgängliggöra cykling för ovana grupper. Aktiviteterna redovisas i ordinarie verksamhetsuppföljningar, men nämns kan utifrån trafiksäkerhet, att i cykelkurserna ingår undervisning i trafikregler, kunskap och övning i att underhålla sin cykel.

Jämställdhetsanalys

De flesta deltagare i Cykelfrämjandets cykelkurser är kvinnor och mammor med utländsk bakgrund. Förvaltningen anser att det är en viktig jämställdhetsfråga att fler Skärholmskvinnor lär sig cykla.

Förvaltningen vill även lyfta cyklingens demokratiska historia. Det finns flera pionjärer inom kvinnlig rösträtt som beskrivit cykelns betydelse för kvinnors rättigheter och självständighet. Cykelsajten "Happyride.se" har sammanställt en översikt som de kallar "De cyklade kvinnorna".

Sajten beskriver att vid mitten av 1800-talet ansåg suffragetter och feminister inom kvinnorrörelsen i Storbritannien och USA att cykeln var "frihetens maskin", en möjlighet att ta sig ut i det offentliga rummet och ta plats. I sajten beskrivs hur kvinnorna började delta aktivt i samhället och ställde krav på att få rösträtt. I Sverige var "Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt", den största rösträttsorganisationen. De cyklade kvinnorna upplevde möjligheter och fördomar kring både demokratiska rättigheter och cyklandet, precis som dåtidens kvinnor i Europa och USA.

Relevant att nämna utifrån remissens förslag, är att det fanns kvinnor med ett tidigt säkerhetstänkande i form av cykelunderhåll. *“Om en cykel ska kunna erbjuda en kvinna självständighet, så kan detta endast ske fullt ut om hon på egen hand kan ta hand om sin cykel.”* Citatet kommer från Mary E Wards 1896, som skrev handboken ”Cykling för damer” i svensk översättning.

Patrik Åhnberg
Stadsdelsdirektör
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Sara Heppling Trygg
Avdelningschef
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Motion om cykelvett och kurser i stadscyklning KS 2023/594

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Patrik Åhnberg, Stadsdelsdirektör	2023-10-05
Sara Heppling Trygg, Avdelningschef	2023-09-26